

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методологія та методика соціологічних досліджень

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Освітня програма: «Філософія»

Спеціальність: 033 «Філософія»

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Форма навчання – денна

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “29” серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Феноменологія та герменевтика
Освітня програма	Філософія
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	033 Філософія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	Третій. Другий.
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 18 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 54 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є сформувати у студентів уявлення про структуру методологічного знання, про роль методології у роботі соціолога та про найважливіші вимоги до застосування спеціальних соціологічних методів.

Завдання дисципліни: пояснити структуру методологічного знання, визначити якісну специфіку кожного з методологічних рівнів; розглянути особливості, переваги та недоліки стратегії якісного соціологічного дослідження; розглянути особливості, переваги та недоліки стратегії кількісного соціологічного дослідження.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: підстави класифікації методів та рівні методологічного знання; риси, покази до застосування та межі кількісних соціологічних методів; риси, покази до застосування та межі якісних соціологічних методів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *вміти*: оцінювати перспективи застосування кількісної чи якісної стратегії соціологічного дослідження; ідентифікувати застосований у конкретному дослідженні соціологічний метод; встановлювати похибку конкретного методу; презентувати результати соціологічного дослідження.

Компетентності

ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 10. Здатність працювати автономно.

СК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

СК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

СК13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

Програмні результати навчання

РН16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

РН17. Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

РН18. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Стратегії соціологічного дослідження	Розуміти стратегію дослідження як розгортання методології. Вміти порівнювати кількісну та якісну стратегії соціологічного дослідження. Знати межі кількісної та якісної методології. Мати уявлення про поняття пілотажу.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
2.	Програма соціологічного дослідження	Знати про типи досліджень: теоретико-прикладні та прикладні. Мати уявлення про варіанти стратегічного (принципового) плану досліджень. Ідентифікувати складові теоретико-методологічної частини програми соціологічного дослідження. Ідентифікувати складові процедурної частини програми соціологічного дослідження. Вміти здійснити виклад результатів соціологічного дослідження..	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
3.	Вимірювання в соціології	Розуміти поняття соціально-статистичного факта. Розуміти поняття еталона. Знати особливості та етапи конструювання еталона. Знати, що таке шкала і які існують типи шкал. Знати особливості номінальних, порядкових, інтервальних та ідеальних шкал.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
4.	Вибірковий метод	Розуміти поняття вибірки в соціології. Знати основні вимоги до вибірки. Мати уявлення про типи вибірок.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
5.	Метод анкетування	Знати вимоги до анкети. Знати вимоги до питань. Мати уявлення про різновиди питань.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
6.	Методи аналізу документів	Розуміти поняття документа в соціології. Мати уявлення про класифікацію документів за різними підставами. Розрізняти традиційний та нетрадиційний (формалізований) аналіз документів. Знати правила роботи з документами. Мати уявлення про достовірність документів. Розуміти поняття контент-аналізу як кількісно-якісного методу збору.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
7.	Інтерв'ю та кейс-стаді як якісні методи	Мати уявлення про класифікацію якісних методів. Знати, що таке біографічне інтерв'ю. Мати уявлення про метод фокус-груп. Мати уявлення про технологію проведення фокусованого групового інтерв'ю. Знати поняття кейс-стаді.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі
8.	Екзит-пол як різновид опитування	Знати визначення та функції екзит-полу. Мати уявлення про процедуру збору інформації. Знати особливості проведення екзит-полу.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та

			обговорення на семінарі
9.	Забезпечення надійності соціологічного методу	Мати уявлення про перевірку надійності вимірювального інструментарію. Знати, що таке обґрунтованість шкали. Знати, що таке стійкість шкали. Знати, що таке правильність вимірювання шкали. Розрізняти надійність та валідність. Знати принципи теоретичної валідації. Знати поняття триангуляції. Знати форми триангуляції.	Питання до семінарського заняття Праці для розгляду та обговорення на семінарі Тести

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Семінарські заняття	25
Тести	25
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Семінарські заняття			5			5			5			5			5			25
Тести														25				25
Всього на тиждень			5			5			5			5		25	5			50

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Система дистанційного навчання університету
- Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с. - Вербець В.В. Методологія та методика соціологічних досліджень: Навчально-методичний посібник / Друге вид., доп. і перероб. Рівне: РДГУ: Інститут соціальних досліджень, 2006. 231 с. - Іванов В. Класичний контент-аналіз та аналіз тексту: термінологічні та методологічні відмінності. <i>Вісник Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи»</i>. 2013. № 1045. С. 69–74. - Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу: Моделі та практики: Монографія. Київ: Центр вільної преси, 2003. 200 с. - Лугінін О.Є. Статистика. Підручник. 2-е видання, перероблене та доповнене. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 608 с.	

6. Любива Т., Нікітіна Т. Подання результатів аналізу даних кількісних соціологічних досліджень у наукових публікаціях. *Соціальні виміри суспільства. Збірник наукових праць*. 2013. Вип. 5 (16). С. 763–779.
7. Мартынова Ю.Я. Програма та результати соціологічного дослідження «Гендерний аналіз Інтернет-ринку праці в Україні» *Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки*. 2005. Т.46. С.27–37.
8. Марченко А.М. Аналіз фотографічних зображень у соціології: можливості та обмеження. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. 2011. Вип. 17. С. 255–258.
9. Наумова М. Методи та практика досліджень медіа-аудиторії. Якісні методи досліджень. Метод фокус-груп. *Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сірінюк-Долгарьової*. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. С. 56–68.
10. Нікітіна Т.Є. Співвідношення понять валідності та надійності. *Український соціум*. 2009. №4. С.25–33.
11. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій / 2-е видання, доповнене. Київ: Б.В., 2007. 320 с.
12. Паніотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.
13. Переверзев О.С. Сучасні практики використання новітніх неопитувальних методів збору даних у соціології *Наукові записки НаУКМА. Соціологічні науки*. 2017. Т.196. С. 19–24.
14. Плахова О.М. Метод кейс стаді в умовах діяльнісно-компетентнісного підходу до підготовки соціальних працівників. *Socioprospace: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи*. 2020. № 9. С. 61–67.
15. Ручка А. Якісна парадигма в німецькомовних соціальних науках [Альтернативна назва: Інтерпретативна парадигма в німецькомовних соціальних науках]. *Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової*. Київ: Інститут соціології НАНУ, 2009. С.120–135.
16. Сірінюк-Долгарьова К. Контент-аналіз як метод дослідження змісту медіа-повідомлень. *Методологія досліджень мас-медіа: робоча книга (handbook) / за заг. ред. К. Г. Сірінюк-Долгарьової*. Запоріжжя: ЗНУ, 2017. С.50–55.
17. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. Київ: Кондор, 2018. 416 с.
18. Харченко О.І. Порівняльна характеристика методологічних підходів у соціологічних дослідженнях. Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. 2011. № 13. С.103–110.
19. Чудовська-Кандиба І. Візуальне у дослідженнях культури. *Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової*. Київ: Інститут соціології НАНУ, 2009. С.96–119.
20. Шостак І.В. Використання методу case study при викладанні курсу «Соціологія». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія і педагогіка»*. 2010. Вип. 16. С. 316–327.
21. Якісні дослідження в соціологічних практиках: Навчальний посібник / За ред. Н.Костенко, Л.Скокової. Київ: Інститут соціології НАНУ, 2009. 400 с.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства Вул. Т. Шевченка, 57, Гуманітарний корпус, Факультет психології, каб. 503, телефон: +380342596015; сайт: https://kfsr.pnu.edu.ua/ ; електронна адреса: kfsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Даниляк Ростислав Петрович
Контактна інформація викладача	rostyslav.danylyak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Не допускається передавання паролю до свого облікового запису до системи дистанційного навчання
Пропуски занять (відпрацювання)	Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних тестових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання тесту. Відпрацювання проводяться в межах консультацій (не пізніше одного тижня після пропущеного заняття).
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	На період дії військового стану допустиме відхилення від дедлайнів в розумних межах
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідною поведінкою вважається будь-який вид паління в приміщеннях університету, поява в стані наркотичного чи алкогольного сп'яніння, публічна лайка, вияви ксенофобії, расизму, інші різновиди нетерпимості.
Додаткові бали	При бажанні студента підвищити підсумкову оцінку пропонується виконання індивідуального завдання – написання есе на довільну тему в межах тематики дисципліни.
Неформальна освіта	Студент самостійно обирає джерела для підготовки до семінарських занять (єдиного підручника немає), допускається відхилення від змісту лекційного курсу

Викладач

Даниляк Р.П.